

Samen werken aan een sterke cirkel rondom het kind

Het bestaat niet meer, de gemeenschap zoals men deze vroeger kende. De vele natuurlijke functies van een dergelijke gemeenschap zijn hiermee verdwenen en dat gat wordt in de maatschappij gevuld door allerlei verschillende instanties met ieder een eigen visie en aanpak. Sacha Ausems, voorzitter van de Raad van Bestuur van Kinderopvang Humanitas, pleit voor brede samenwerking, uitwisseling en integratie, zodat de cirkel rondom het opgroeiende kind wordt versterkt.

Op welke manier verschilt de huidige ervaring van ouders met die van vroeger?

“Vroeger zochten ouders gewoonlijk dichtbij huis naar antwoorden op hun vragen. Er was sprake van een hechte lokale gemeenschap. Het hedendaagse individualisme drukt een stempel op het opgroeiende kind. Misschien is – juist daarom – op veel vlakken een hang naar de terugkeer van die gemeenschap zichtbaar. Zonder al te veel bemoeienis, maar wel met steun, in het normale dagelijkse leven.”

Wat zijn momenteel de uitdagingen bij de zorg voor kinderen?

“Er is in Nederland hoge kwaliteit zorg beschikbaar, maar vraagstukken rondom een kind worden soms te snel opgetild naar een specialistisch niveau. Dat leidt ertoe dat een grote groep kinderen onnodig in het specialistische zorgproces terecht komt, terwijl ze met de juiste ondersteuning geholpen zouden kunnen worden door hun ouders en professionals uit hun vertrouwde omgeving. Uit angst voor dat problematiseren ontstaat bij een deel van de ouders een drempel om hulp te vragen: ze willen hun kind behoeden voor een onbekend en complex zorgproces. Daarnaast heeft er een verschuiving plaatsgevonden van het speciaal naar het regulier onderwijs, wat voor kinderen, ouders en leerkrachten voor nogal wat veranderingen heeft gezorgd. Ondersteuning van pedagogisch medewerkers in de klas kan hierin voor alle betrokkenen van grote waarde zijn. Natuurlijk is er een groep die wel gebaat is bij specialistische hulp, maar die moet wel eerst de juiste diagnose ontvangen. Ook daar kunnen vertrouwde professionals vanuit de opvang of school een rol spelen. De toegevoegde waarde van hun relatie met het kind in combinatie met pedagogische kennis wordt nog onvoldoende benut. Deze professionals kunnen met hun wijsheid over kindontwikkeling een ondersteunende cirkel vormen rondom het dagelijks leven van ouder en kind – een moderne variant op de ouderwetse gemeenschap.”

“De toegevoegde waarde van pedagogisch professionals en hun relatie met het kind wordt nog onvoldoende benut”

Hoe ontstaat een dergelijke cirkel?

“Het idee is dat men een omgeving creëert waarin zowel ouders als kinderen zich vertrouwd en veilig genoeg voelen om vragen te stellen. Een pedagogisch medewerker, leerkracht of jeugdverpleegkundige kunnen allemaal onderdeel uitmaken van de cirkel en zijn beschikbaar om vragen te beantwoorden

binnen de kinder- en peuteropvang, op school, of thuis. Op die manier hoeven ouders niet buiten de vertrouwde omgeving te treden om te profiteren van de kennis van anderen. Dankzij een dergelijk lokaal netwerk van betrokkenen, krijgen ouders meer handvatten. Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat verschillende partijen elkaar opzoeken, de handen ineenslaan en elkaars waarde aanvullen. Daarbij kun je denken aan kinderopvang- en welzijnsorganisaties, scholen, jeugdverpleegkundigen of consultatiebureaus, huisartsen en gemeenten. Die hebben allemaal eigen kennis en vertegenwoordigen elk een puzzelstukje binnen het geheel. Uiteraard staan al deze professionals nu ook al voor ouders en kinderen klaar, maar veelal nog zonder goede afstemming. Zo kan een kind per week wel zeven verschillende professionals zien, zonder dat daartussen overleg plaatsvindt.”

Waarom is dat overleg zo belangrijk?

“Samen leveren we uiteindelijk meer waarde, ieder vanuit eigen competenties en kracht. De kinderopvang en peuterspeelzaal kijken bijvoorbeeld heel pedagogisch en ontwikkelingsgericht naar kinderen. Vervolgens gaan kinderen als ze vier jaar zijn naar de basisschool, waar leraren vooral veel didactische kennis bezitten. Zij krijgen echter ook steeds vaker maatschappelijke, sociale en pedagogische vragen van ouders, waar ze zelf niet altijd een antwoord op hebben. Scholen kunnen hier door samen te werken een goede oplossing voor vinden. Ook sportclubs, bibliotheken of andere lokaal verbindende partijen maken deel uit van de gemeenschap, want ook daar

komen ouders en kinderen samen en kunnen vragen beantwoord worden.”

Welke voordelen biedt een dergelijke gemeenschap voor het opgroeiende kind?

“Het verstevigen van de cirkel rondom ouders en kinderen levert een enorme winst op voor hun welbevinden, en ook voor de ontwikkeling van de kinderen. Daarnaast verwachten we dat er minder specialistische zorg nodig is. Zo wordt geïnvesteerd in de toekomst van kinderen, maar ook in die van de gemeenschap. Kinderen kunnen in hun eigen gemeenschap opgroeien en naar school, met lokaal passende oplossingen, en hun ouders worden ondersteund in hun rol. Natuurlijk blijft specialistische zorg altijd nodig, maar ook dan is het goed als ze kunnen terugvallen op dat netwerk in het dagelijks leven. Samenwerking is het sleutelbegrip.”

Welke rol spelen jullie binnen dat netwerk?

“Als kinderopvangorganisatie hebben wij gezinnen in beeld die bij veel instanties niet of onvoldoende bekend zijn – bijvoorbeeld die van de niet-schoolgaande groep van 0 tot 4 jaar. Daarnaast hebben we dagelijks contact met ouders en horen hun vragen en zorgen. Wij streven ernaar om die kennis in combinatie met onze pedagogische kennis te delen met andere partijen, dat past ook bij onze visie ‘terug naar de kracht van samen’. Zo werken we zowel binnen integrale kindcentra (IKC’s) als daarbuiten steeds meer samen met scholen. Maar ook in andere situaties kunnen we een verbindende factor zijn door onze kennis over

kindontwikkeling te delen. Zo werken we in Enschede samen met de gemeente en professionals uit verschillende domeinen in een consultatieteam voor jonge, alleenstaande moeders. Een ander voorbeeld waarvan zowel ouders als kinderen profiteren is de voorschoolse schakelgroep gericht op taalontwikkeling voor peuters van niet-Nederlandstalige ouders. Ouders van kinderen uit deze groep nemen om de twee maanden deel aan een ouderbijeenkomst waar zij kunnen oefenen met het spelmateriaal om zo ook hun eigen taalvaardigheid te verbeteren en bovendien terecht kunnen voor opvoedvragen. Zowel het consultatieteam voor jonge moeders als deze schakelgroep helpen ouders een zo stabiel mogelijke omgeving voor hun kind te realiseren, door verschillende kennis en informatie aan te bieden op één plek.”

“We creëren zo dichtbij huis een omgeving waarin het kind zich optimaal kan ontwikkelen en het leven kan leren”

Jullie zijn ook betrokken bij verschillende activiteiten voor kinderen zelf

“Dat klopt. In samenwerking met gemeenten en andere lokale partijen dragen we bij aan projecten rondom sport en gezonde voeding voor kinderen. Een ander initiatief waar we enthousiast over zijn, is de introductie van een Pedagogisch Onderwijs Medewerker (POM) op de basisschool. Deze medewerker begint ’s ochtends op de voorschoolse opvang, staat overdag voor de klas – afgewisseld door een leerkracht – en verzamelt kinderen na schooltijd weer voor de naschoolse opvang. Een POM biedt kinderen stabiliteit en continuïteit, omdat hij of zij ze gedurende de hele dag op verschillende momenten ziet. En de leerkracht ervaart de toegevoegde waarde van andere specialistische kennis.”

Komen er nog nieuwe initiatieven aan?

“Vanaf schooljaar 2018-2019 is Kinderopvang Humanitas in Rotterdam Delfshaven met een alternatief voor de buitenschoolse opvang gestart: Eisvrij. Dit programma stimuleert de ontwikkeling van kinderen van 4 tot 12 jaar door ze mee te nemen op ontdekkingstocht in hun eigen buurt en stad. Ze kijken achter de schermen bij allerlei bedrijven en instellingen. Zo leren zij hun omgeving kennen en hun plek daarin. Ook op die manier dragen we bij aan het wederopbouwen van een stukje gemeenschapsgevoel voor het opgroeiende kind.”

Sacha Ausems

Meer informatie

Kinderopvang Humanitas is één van de grootste maatschappelijke kinderopvang-aanbieders, met ongeveer 400 locaties en een bereik van 20.000 kinderen door heel Nederland. Zij streeft naar optimale ontwikkeling voor elk kind, door het toevoegen van haar pedagogisch expertise aan de lokale cirkel rondom kind en ouders.

Voor informatie zie www.kinderopvanghumanitas.nl